

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

01 martie 2021

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

mun. Chișinău

DIACONU Iurie
CATAN Liliana
GUZUN Ion
BOICO Victor
TOMA Nadejda

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, SÎLI Radu prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2020, în cauza penală privind-o pe

DOBROVA Elena, născută la XXXXX, originară XXXXX și domiciliată în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.03.2018 – 13.12.2019;

Instanța de apel: 04.06.2020 – 29.10.2020;

Instanța de recurs: 12.01.2021 – 01.03.2021.

Asupra recursului ordinar, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 13 decembrie 2019, a fost încetat procesul penal pornit în privința lui DOBROVA Elena în baza art. 27, 248 alin. (5) lit. d) Cod penal, din motiv că fapta constituie o contravenție prevăzută de art. 13, 287 alin. (10) Cod contravențional.

A fost încetat procesul contravențional în privința lui DOBROVA Elena de comiterea contravenției prevăzute de art. 13, 287 alin. (10) Cod contravențional, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

Corpul delict:

- discul DVD-R de model „Verbatim” cu capacitatea de 4,7 Gb, recunoscut în această calitate prin ordonanța din 01.02.2018 a fost lăsat la păstrare la dosarul penal;

- mijloacele bănești 20700 dolari SUA și 50 lei, ridicate în baza actului de control fizic vamal nr. 01 din 10.01.2018, recunoscute ca corp delict prin ordonanța din 02.02.2018 și transmise pentru păstrare Serviciului Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău prin ordonanța din 05.02.2018, au fost trecute forțat și gratuit în folosul statului.

A fost respinsă ca neîntemeiată solicitarea privind încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, DOBROVA Elena, la 10.01.2018, aproximativ la 11:58, urmărind scopul trecerii peste frontiera vamală a mărfurilor *în proporții deosebit de mari*, aflându-se în zona de control

vamal al postului vamal „Aeroportul Internațional Chișinău” (PVFI, aerian), sector „intrare în țară”, situat în Aeroportul Internațional Chișinău de pe bd. Dacia, 80/3, mun. Chișinău, a ales coridorul verde și fără a declara controlului vamal, a încercat să introducă pe teritoriul Republicii Moldova valută străină și națională în suma de 20700 dolari SUA, echivalentul a 353493, 90 lei și 50 de lei, ce au fost tănuite în bagajul de mână, împreună cu sumă de 11850 dolari SUA și 4450 ruble rusești, echivalentul a aproximativ 10000 euro, dar din cauze independente de voința acesteia, nu a reușit să-și realizeze până la capăt intențiile din motiv că valutele menționate au fost depistate și ridicate de către colaboratorii serviciului vamal.

Aceste acțiuni au fost încadrate, reieșind din modificările operate prin Legea 179 din 26 iulie 2018 și solicitările acuzării, în baza art. 13, 287 alin. (10) Cod contravențional – *tentativă de încălcare a regulilor vamale, adică tentativa de trecere a mărfurilor, obiectelor și altor valori peste frontiera vamală a Republicii Moldova prin nedeclarare dacă aceste acțiuni nu constituie infracțiune de contrabandă sau o altă infracțiune.*

Nerecunoașterea vinovăției a fost apreciată ca fiind făcută în scopul exercitării libertății la autoincriminare, iar dubiul judiciar a fost înlăturat prin probele acuzării, ele fiind pertinente, concludente, veridice și utile justei soluționări a cauzei.

De asemenea reieșind din faptul că de la data comiterii faptei până la pronunțarea hotărârii s-a scurs mai mult de 1 an, s-a conchis că termenul prevăzut de art. 30 Cod contravențional a fost prescris.

La soluționarea chestiunii ce ține de soarta corpurilor delictive, au fost invocate prevederile art. 439⁷ Cod contravențional și art. 162 Cod penal, și s-a dispus restituirea banilor proprietarului DOBROVA Elena.

Cheltuielile solicitate de către acuzatorul de stat nu se includ în noțiunea de cheltuieli judiciare, în sensul prevăzut de art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală, și nu urmează a fi puse în sarcina inculpatei, or aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului – salariul procurorului este achitat de către angajator, nu de către inculpat, iar „consumabile” sunt necesare în vederea constatării faptei infracționale și nu implică cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală în legătură cu efectuarea urmăririi penale.

2. Împotriva sentinței apel a declarat avocatul ȘONTEA Daniel, în numele inculpatei, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care DOBROVA Elena să fie achitată pe motiv că fapta acesteia nu întrunește elementele infracțiunii, precum și nu s-a constatat existența faptei infracționale sau a celei contravenționale.

În motivarea apelului s-a indicat că:

- contrar prevederilor art. art. 385, 394 alin. (11 pct. 11 Cod de procedură penală, precum și art. 462 alin. (4) Cod Contravențional, prima instanță nu a descris fapta contravențională considerată a fi dovedită în baza căruia DOBROVA Elena a fost recunoscută vinovată;

- sentința este viciată în partea motivării, or în conținutul sentinței se conțin concluzii contradictorii, pe de o parte în dispozitiv se dispune încetarea procesului penal pe motiv că fapta constituie contravenție, iar pe de altă parte în descriptivul sentinței inculpata este recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii „în cadrul ședinței de judecată au fost cercetate mijloacele de probă care demonstrează

vinovăția inculpatei DOBROVA Elena...Cât privește versiunea apărării precum că DOBROVA Elena nu ar fi comis tentativa de a trece peste frontiera vamală a Republicii Moldova a obiectelor-bani, instanța o consideră neîntemeiată și declarativă, or această versiune totalmente este combătută prin volumul și calitatea materialului probant....”;

- nu a fost dovedită existența elementelor constitutive ale componenței de infracțiune sau de contravenție;

- s-a eșuat în formularea unui minim de motivare a necesității dispunerii confiscării.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2020 a fost admis apelul, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care DOBROVA Elena a fost achitată de învinuirea adusă în baza art. 27, 248 alin. (5) lit. d) Cod penal pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

S-a dispus restituirea mijloacelor bănești proprietarului DOBROVA Elena.

3.1. Instanța de apel a conchis că Dobrova Elena se învinuiește că ea la 10.01.2018, aproximativ la 11:58, urmărind scopul trecerii peste frontiera vamală a mărfurilor în proporții deosebit de mari, aflându-se în zona de control vamal al postului vamal „Aeroportul Internațional Chișinău” (PVFI, aerian), sector „intrare în țară”, situat în Aeroportul Internațional Chișinău de pe bd. Dacia 80/3, mun. Chișinău, a ales coridorul verde și fără a declara controlului vamal, a încercat să introducă pe teritoriul Republicii Moldova valută străină și națională în suma de 20700 dolari SUA, echivalentul a 353493,90 lei și 50 de lei, ce au fost tănuite în bagajul de mână, împreună cu sumă de 11850 dolari SUA și 4450 ruble rusești, echivalentul a aproximativ 10000 euro, dar din cauze independente de voința acesteia, nu a reușit să-și realizeze până la capăt intențiile din motiv că valutele menționate au fost depistate și ridicate de către colaboratorii serviciului vamal.

Aceste acțiuni au fost încadrate de acuzare, în baza art. 27, 248 alin. (5) lit. d) Cod penal – *tentativă la trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor, în proporții deosebit de mari, prin nedeclarare în documentele vamale.*

În acțiunile inculpatei lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 27, 248 alin. (5) lit. d) Cod penal precum și cele ale contravenției prevăzute de art. 13, 287 alin. (10) Cod contravențional deoarece probele administrate și cercetate în ședința de judecată denotă faptul că angajatul vamal nu a prezentat formularul tipizat și că inculpata a dorit să declare bani pe care îi avea asupra sa. Mai mult organul de urmărire penală a acționat prin provocare, ei având date despre persoana ce urma a fi oprită.

4. Recurs ordinar a declarat procurorul SÎLI Radu solicitând casarea deciziei și menținerea sentinței, apelul fiind greșit admis or, cele constatate de instanța de apel rezultă din probe necercetate în ședința de judecată, versiunea inculpatei neavând suport probatoriu.

5. Referință, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) p. 1¹) Cod de procedură penală nu a fost depusă.

6. Colegiul Penal constată că recursul ordinar a fost depus în termen legal, pronunțarea integrală a deciziei având loc la 13 decembrie 2020, iar recursul datează cu 24 decembrie 2020 și nu este în mod vădit nefundat, în sensul art. 432 Cod de procedură penală, fiind admisibil.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta este în măsură să desființeze hotărârea recurată și întemeiază dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente:

În lumina practicii constante a CtEDO și a instanțelor naționale, în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, de vreme ce viciul fundamental admis în cadrul unei proceduri precedente, care afectează hotărârea pronunțată, este o ignorare esențială a drepturilor și libertăților garantate de CoEDO, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale, instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură comisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar art. 6 CoEDO este încălcat, or se afectează echitatea procedurii (hotărârea CtEDO *Leoni versus Italia*).

Reieșind din conținutul recursului ordinar declarat, se reține că acesta se întemeiază în baza pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevede că *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în cazul în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.*

Verificând criticile expuse în recurs în raport cu decizia, Colegiul constată, că acestea sânt întemeiate și că erorile de drept nu pot fi corectate în prezenta procedură, or instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii procesual-penale, iar hotărârile prezintă deficiențe sub aspectul motivării.

Se statuează că **obiect de studiu dedus judecății constituie învinuirea adusă în baza art. 13, 287 alin. (10) Cod contravențional**, or la judecarea cauzei, procurorul a renunțat la învinuirea adusă în baza art. 27, 248 alin. (5) lit. d) Cod penal și a pledat, reieșind din modificările operate prin Legea 179 din 26 iulie 2018, pentru reîncadrarea acțiunilor Elenei DOBROVA în baza art. 13, 287 alin. (10) Cod contravențional (f.d. 189-196, vol. I), noua învinuirea fiind admisă de prima instanță prin constatările făcute.

Reieșind din obiectul de studiu se menționează că:

I) **sentința primei instanțe nu corespunde exigențelor prevederilor art. 385 și 389 Cod de procedură penală.**

Din textul sentinței rezultă că prima instanță a încadrat acțiunile inculpatei în baza art. 13, 287 alin. (10) Cod contravențional, însă prin reținerea „DOBROVA Elena, la 10.01.2018, aproximativ la 11:58, urmărind scopul trecerii peste frontiera vamală a mărfurilor *în proporții deosebit de mari,...*” a depășit limitele învinuirii susținute de acuzare.

O altă eroare de drept conținută în textul sentinței rezidă și din faptul că partea motivantă nu corespunde cu partea descriptivă cât privește soluționarea chestiunilor ce țin de soarta corpurilor delictive – mijloacele bănești.

Astfel, dacă în partea motivantă se indică la faptul că mijloacele bănești urmează a fi restituite proprietarului DOBROVA Elena (f.d. 224 verso, vol. I), atunci în

dispozitivul sentinței se dispune trecerea forțată gratuită în folosul statului a mijloacelor bănești (f.d. 225, vol. I).

De asemenea, soluția de încetare a procesului pe faptul comiterii contravenției prevăzute de art. 13, 287 alin. (10) Cod contravențional, fără nerecunoașterea vinovăției contravine prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală potrivit *căroră instanța pronunță o sentință de condamnare fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazul expirării termenului de prescripție.*

II) decizia instanței de apel a fost pronunțată cu încălcarea prevederilor art. art. 414 alin. (5), 6) și art. 417 Cod de procedură penală.

În primul rând, instanța de apel a achitat inculpata de învinuirea adusă în baza art. 27, 248 alin. (5) lit. d) Cod penal pe când ea urma să se expună asupra învinuirii aduse în baza art. 13, 287 alin. (10) Cod contravențional, aceasta fiind susținută de acuzare, inclusiv prin neexercitarea dreptului la apel asupra sentinței.

În al doilea rând, instanța de apel și-a întemeiat concluziile de achitare pe următoarele probe: declarațiile inculpatei depuse în cadrul primei instanțe (pct. 47 a deciziei recurate), declarațiile martorului Tataru Vasile (pct. 51 a deciziei recurate), declarațiile martorului Vasilachi Elena (pct. 53 a deciziei recurate), martorului Budigai Vasile (pct. 54 a deciziei recurate), procesele-verbale de examinare din 11 și 25 ianuarie 2018 (pct. 57 și 58 a deciziei recurate), ordonanțele din 12 ianuarie 2018 (pct. 59 și 60 a deciziei recurate), procesul-verbal de examinare din 01 februarie 2018 (pct. 61 a deciziei recurate), actul de control fizic vamal nr. 01 din 10 ianuarie 2018 (pct. 62 a deciziei recurate), procesul-verbal de reținere a mărfurilor și obiectelor aflate sub control vamal nr. 137 din 10 ianuarie 2018 (pct. 63 a deciziei recurate), extrasul din sistemul informațional al Poliției de Frontieră a RM din 01 februarie 2018 (pct. 64 a deciziei recurate) și scrisoarea nr. 1036 din 08 februarie 2018 (pct. 65 a deciziei recurate).

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel au fost cercetate următoarele probe: procesul-verbal de examinare din 01 februarie 2018, actul de control fizic vamal nr. 01 din 10 ianuarie 2018, procesul-verbal de reținere a mărfurilor și obiectelor aflate sub control vamal nr. 137 din 10 ianuarie 2018, extrasul din sistemul informațional al Poliției de Frontieră a RM din 01 februarie 2018 și scrisoarea nr. 1036 din 08 februarie 2018 (f.d. 8, vol. II).

Raportând cele descrise în decizie cu cele indicate ca petrecute în ședința instanței de apel, se constată că *instanța de apel și-a întemeiat concluziile de achitare pe unele probe cercetate de prima instanță, dar neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal* (probele menționate în pct. 47, 51, 53, 54, 57, 58, 59 și 60 a deciziei recurate), aducând atingere prevederilor art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală.

În al treilea rând, judecarea în ordine de apel, în prezenta cauză penală, a fost viciată, or prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală stipulează că *instanța de apel, judecând apelul, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, ele constituind fondul apelului și acestea trebuie examinate printr-o analiză obiectivă, completă și sub toate aspectele de fapt și de drept, fiind confruntate cu întreg materialul probator al cauzei. Relevant este de specificat în acest context și că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept*

care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

La caz, prima instanță, în partea motivantă a indicat că mijloacele bănești ridicate și recunoscute ca corp delict se vor restitui proprietarului DOBROVA Elena, iar în partea descriptivă s-a dispus trecerea forțată și gratuită a mijloacelor bănești în folosul statului.

Apelantul a sesizat instanța că prima instanță a eșuat să formuleze un minim de motivare despre necesitatea dispunerii confiscării mijloacelor bănești (f.d. 7, vol. II).

Instanța de apel a dispus restituirea mijloacelor bănești proprietarului, fără a-și motiva soluția, or din lecturarea părții motivante a hotărârii se reliefează lipsa unei motivări a soluției adoptate la capitolul chestiuni ce țin de soarta corpurilor delict.

Se statuează și că motivarea hotărârii asupra constatării nevinovăției inculpatei se reduce dor la o frază generală cu referire la provocare, fără a stabili temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea sau respingerea învinuirii aduse în baza art. 13, 287 alin. (10) Cod contravențional. Astfel, pe lângă faptul că instanța de apel nu a cercetat probele enunțate în textul hotărârii, ea nu le-a apreciat, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală și nu s-a expus asupra existenței/lipsa coroborării probelor în ansamblu.

Colegiul penal lărgit specifică că, pentru corectitudinea judecării prezentei cauze este important de a analiza minuțios toate probele acumulate în dosar, întrucât aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, iar justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces, or în decizia instanței de apel lipsește cu desăvârșire analiza și aprecierea probelor. Omisiunea instanței de apel de a face o analiză a probatoriului administrat și de a se expune argumentat asupra fiecărei probe în parte și asupra argumentelor apelului, este cu certitudine o lacună care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la această etapă a procedurilor urmând a fi înlăturată de instanța de apel, prin rejudecarea cauzei.

Reieșind din cele descrise, Colegiul constată că, chestiunile asupra cărora instanța de apel trebuia să se pronunțe, nu au fost examinate în mod corespunzător, ca o chestiune de proces echitabil, instanța de apel urmând a cerceta amănunțit aspectele învinuirii înaintate lui DOBROVA Elena, să verifice și să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să prezinte raționamentele forte care au stat la baza soluției, de vreme ce acționarea contrar prevederilor enunțate constituie erorile de drept prescrise de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererea de apel; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea o evaluare convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă

a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile în decizia adoptată, iar în caz de adoptare a unei concluzii de vinovăție sau nevinovăție a inculpatei, să emită o soluție clară, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, SÎLI Radu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2020, în cauza penală privind-o pe **DOBROVA Elena** și dispune rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 30 martie 2021.

Președinte

DIACONU Iurie

Judecători

CATAN Liliana

GUZUN Ion

BOICO Victor

TOMA Nadejda